

La matèria primera de **la guerra**

Sembla que George W. Bush ha decidit atacar l'Iraq. Què hi ha darrere d'aquesta obsessió per enderrocar el tirà de Bagdad?, les armes de destrucció massiva?, o li interessa, més aviat, l'accés als camps petrolífers iraquians? La recerca de nous recursos energètics trasbalsa tots els països. Aquest nou escenari crea noves aliances, nous enemics, i és alhora el mòbil principal que estimula els terroristes a entrar en escena.

Jerrold Post és professor, i la seua especialitat són els personatges més sanguinaris d'aquest món: els hereus de Hitler, Stalin i Pol Pot. El professor de psicologia política i relacions internacionals de la Universitat George Washington, a la capital nord-americana, es dedica —per encàrrec de l'administració dels EUA— a estudiar el perfil psicològic de dictadors. Ha elaborat informes sobre el temible Mobutu Sese Seko del Zaire, sobre el general Noriega de Panamà i també —és clar— sobre Saddam Hussein.

No és gens fàcil mirar dins el cervell i el cor d'aquests dèspotes per escorcollar el mòbil de les seues accions, traure'n les conclusions oportunes i preveure'n la conducta. L'investigador, tot i tenir a l'abast tot el material informatiu dels serveis secrets, és conscient que les diagnòsics a distància tenen els seus límits.

Malgrat tot, aquest professor ha tret algunes conclusions sorprenents. Pel que fa a Saddam Hussein, Post va escriure, l'any 1991: "No és cap psicòpata, al contrari, un dictador fred i calculador. És brutal i desprietat, un mestre en l'art de la supervivència que farà el que calga i puga per mantenir-se en el poder. És més perillós i imprevisible com més assetjat se sent." Aquesta diagnòsica s'ha completat al llarg dels últims anys amb l'aportació d'altres especialistes, però del seu enunciat central no ha calgut esmenar res.

Sembla que ara el dictador trobarà totes les eixides tancades i barrades. Els inspectors de l'ONU posen el país de cap per avall, les tropes nord-americanes s'han desplegat al llarg de les fronteres. "S'acosta el dia de passar comptes", diu solemne el president dels EUA, quasi com un sacerdot que cita la Bíblia. La resposta de Saddam, igualment emesa per televisió, diu: "Al·là ofegarà en la ignomínia els nostres enemics, aquests acòlits del dimoni i les tenebres."

Un quants generals de Bush ja han advertit el president de la gran dificultat de preveure els riscos d'una invasió de l'Iraq. Alguns aliats occidentals, com ara França o Alemanya, tampoc no amaguen les seues reserves. D'altra banda, els estats àrabs prooccidentals també in-

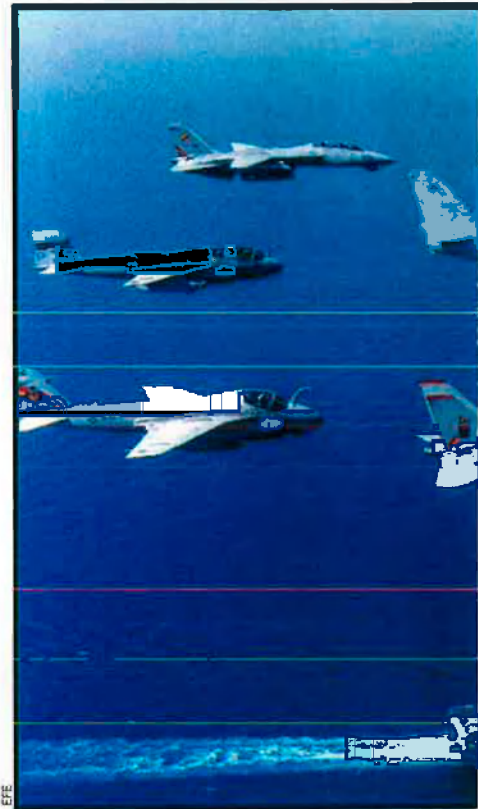
tenten dissuadir-lo de l'atac. Rússia i la Xina, membres permanents del Consell de Seguretat, tan sols donaran el seu possible consentiment a canvi de condicions ben costoses. Tot i això, el president nord-americà sembla que té prou clar que, tard o d'hora, vol arrancar del càrrec Saddam.

Potser Bush fill vol venjar el seu pare, que durant el seu mandat va perdre l'oportunitat d'aniquilar Saddam? Potser, abans que res, caldria tenir en compte els drets humans i la instauració d'una democràcia que serveixa de model per al Pròxim Orient. Però, què hi ha de debò darrere de "l'obsessió de Bush per l'Iraq"? Potser, com ha dit l'exsecretari d'estat nord-americà Warren Christopher, la voluntat d'eliminar les armes iraquianes de destrucció massiva? Unes armes, per cert, que fins ara no ha pogut trobar ningú. O potser el motiu principal són les enormes reserves de petroli que té el país?

En temps de guerra, els nord-americans sempre fan pinya al voltant del capitost suprem. Ara bé, segons una enquesta que la CNN va fer la setmana passada, molts ciutadans nord-americans no comprenen per què Bush vol imposar tant sí com no el canvi de règim a Bagdad i, per contra, no barra el camí al dictador nord-coreà Kim Jong II en la seua dèria per esdevenir potència atòmica.

"Parem de contar ximpleries al món", escriu Thomas Friedman, columnista de *The New York Times* guardonat amb el premi Pulitzer. "Sí, és el petroli; només tenint en compte això podem entendre l'actitud de Bush." El fet que els EUA planten cara a un cabdill que amenaça d'exercir una influència excessiva sobre els recursos del món industrialitzat "no és il·legítim ni immoral", afirma. L'antic cap de la CIA, James Woolsey, aporta arguments semblants: "Saddam també és un problema de seguretat perquè a la curta pot arruïnar l'economia internacional. O fem una política de distensió i pacificació amb conseqüències semblants a les de l'Alemanya de Hitler, o arremetem contra ell abans no siga massa tard."

"Cap vessament de sang a canvi de petroli", crida sense descans la multitud de manifestants, ja siga per motius —se su-

posa que elevats— de tipus moral, ja siga per raons de realisme polític.

L'or negre. El petroli és una substància bastant peculiar per fer la guerra; cosa que, sens dubte, els nord-americans ja fa temps que saben, i els iraquians, encara més. Aquest vessant de la qüestió explica per què els dos estats sempre han mantingut relacions ben particulars, des de la cooperació fins a la traïció i l'odi.

Sembla que ja a l'antiga Mesopotàmia encenien torxes amb aquest carburant elaborat de barreges d'hidrocarburs líquids. Durant l'època d'or sumèria, al tercer mil·lenni abans de Crist, els habitants de les terres situades entre el Tigris i l'Eufrates van desenvolupar una cultura política força avançada, van sorgir-hi diverses escriptures, a més de sistemes de pagament i la divisió del treball. Després, la regió va quedar al costat ocult de la història del món: un mar de sorra més enllà de les fèrtils valls del Tigris i l'Eufrates.

Consta que l'any 1903 uns enginyers alemanys —mentre prenién les mides per al projecte de línia fèrria Berlín-Bag-

A l'esquerra, una esquadrilla de les forces aèries nord-americanes desplegades a les fronteres amb l'Iraq. George W. Bush veu en Saddam un enemic personal: "L'home que volia matar el seu papi", com va dir.

dad— van ensopegar amb immenses bosses de petroli prop de Mossul, a l'actual Iraq. En donaren part als governants otomans que dominaven llavors la regió i que, després, els van ben ensarronar a l'hora de tractar els drets d'exploració.

De totes maneres, es creu que la vertadera era del petroli va començar el matí del 29 d'agost del 1859, a Titusville, a l'estat nord-americà de Pennsilvània. Aquesta història té, com totes les bones històries, el segell d'un heroi de veritat.

Edwin Drake treballava aleshores com a revisor ferroviari; no havia anat mai a l'escola, però tenia un nas d'inventor. Cercava petroli perforant amb un martinet de vapor una capa de roca rere l'altra, dia rere dia. Finalment, quan ja estava a punt de deixar-ho estar i declarar-se en fallida, va fer una important troballa a 21 metres de fondària. Va començar a brollar, de terra, l'anhelat líquid llefiscós. Poc temps després, una bomba ja n'extreia 5.000 litres diaris.

Al començament ja es va utilitzar aquesta substància com a combustible per a llums. Ben aviat, però, els científics van descobrir altres noves possibili-

tats d'aprofitament del líquid negre, com ara, per escalfar. Tot seguit, la invenció dels motors Otto i Diesel va apujar la demanda de petroli a l'infinit. Molts empresaris, que no s'ho pensaren dues vegades a l'hora de recórrer a pràctiques comercials poc escrupoloses, es van fer —i encara es fan— d'or, i més que ningú John D. Rockefeller. Un autèntic deliri es va apoderar dels homes, noves indústries creixien com els bolets ací i allà. Ningú, encara ara, no perd de vista l'aixeta del petroli, una aixeta que també la política intenta controlar amb tots els mitjans al seu abast.

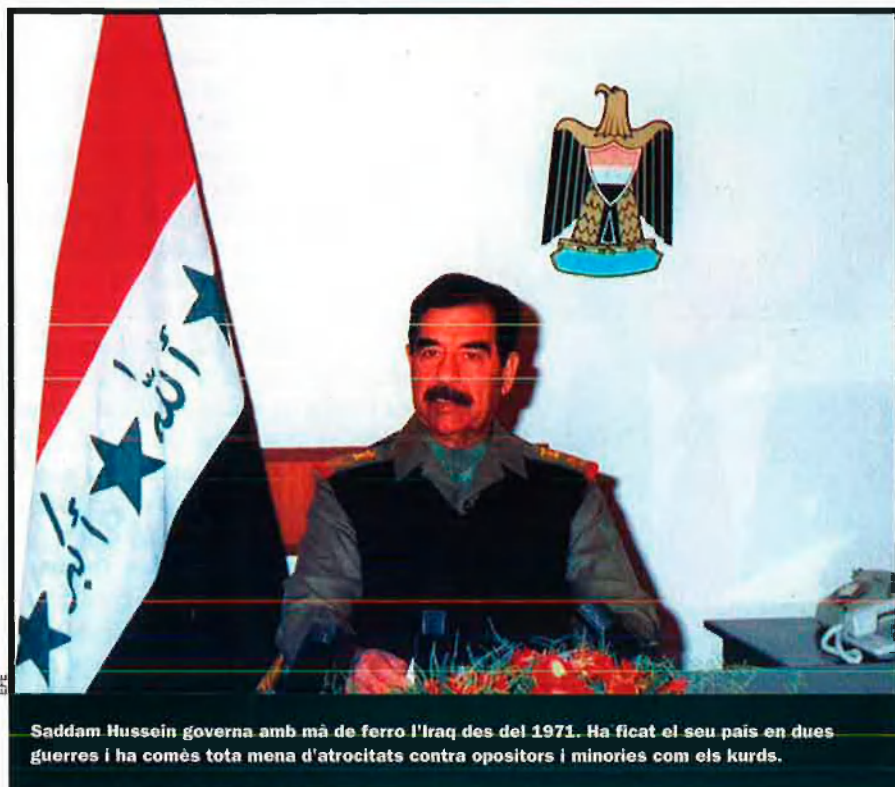
Woodrow Wilson, president dels EUA durant la Primera Guerra Mundial, va dir: "El prestigi i la influència internacional d'una nació dependrà de la quantitat de petroli de què dispose." L'any 1918, el *premier* francès Georges Clemenceau va enviar a Washington un telegrama amb el missatge: "Als nostres ulls, una gota de petroli val tant com una gota de sang." Una vegada obtinguda la victòria, Lord Curzon —ministre d'Affers Estrangers britànic— va dir que els aliats havien "surat vers la victòria en una onada de petroli".

Ja l'any 1916 Anglaterra i França van assegurar-se davant el tauler de dibuix per traçar-hi en un acord secret les noves fronteres de les respectives zones d'influència. Tot just després de la Primera Guerra Mundial, Bagdad i els seus voltants van caure en mans de la potència mandatària britànica, la qual va imposar un reietó haiximita que sempre estiguera disposat a gaudir del favor de Londres. Així va nàixer l'Iraq, amb les seues fronteres actuals: un país complex, artificial i farcit de clans rivals que tenien ben poc en comú excepte la bandera. I així, també, tothom maldava per traure profit d'aquesta regió que sura sobre una immensa bossa d'or negre.

Les troballes dels enginyers alemanys engegaren una autèntica carrera a la recerca de recursos energètics entre les gran potències. Al 1920, França i el Regne Unit signaren a San Remo un tractat en què els dos països es repartien aquests terrenys. Els EUA no trigaren gaire a assabentar-se d'aquest tracte tan suculent, i van fer pressió sobre els europeus, els quals van acabar tenint en compte els interessos petrolers nord-americans. En el gran pòquer del Pròxim Orient, els nord-americans van fer, al capdavant, el millor negoci i es van assegurar l'Aràbia Saudita, país que més tard va esdevenir l'"assortidor de gasolina del món". Unes quantes companyies petroleres nord-americanes es van convertir en copropietàries de la Turkish Petroleum Company, que al 1927 va fer una troballa gegantina prop de Kirkuk. Una columna negra s'enlairà, tot obrint el camí a un dels camps més productius de tots els temps.

Al 1932, l'Iraq va ser acollit a la Societat de Nacions com a estat formalment independent. Però al regne haiximita se succeïen els cops d'estat sense parar. Quan l'any 1958 els oficials iraquians van proclamar la república, Bagdad continuava sent —abans com ara— un amagatall de bandolers, una ciutat en què els assassinats per encàrrec només costaven unes quantes piastres.

L'intrèpid. Tot plegat, el lloc ideal per a un home com Saddam Hussein, el nom del qual significa l'intrèpid. Un tautatge delata el seu origen —tres punts de

Saddam Hussein governa amb mà de ferro l'Iraq des del 1971. Ha ficat el seu país en dues guerres i ha comès tota mena d'atrocitats contra opositors i minories com els kurds.

color blau fosc en línia—vora el canell. Aquesta és la marca que es grava als xiquets del poble com a senyal de pertinença al clan.

És ben cert que la seua ciutat d'origen, Tikrit, ja havia engendrat un fill cèlebre: Saladí. Avui dia el dictador encara invoca el sultà, i fins i tot Nabucodonosor, com els seus avantpassats, si no és que remunta el seu arbre genealògic directament al profeta Mahoma. Val a dir que tots dos van conquerir Jerusalem.

Als catorze anys Saddam ja s'exercitava a atracar persones i establiments de la ciutat amb les seues primeres pistoles; als dinou anys va matar d'un tret un bandit rival, sembla que per ordre del seu oncle. Saddam va aprendre molt ràpid a moure's en el món paorós i inhumà dels clans iraquians i el seu entramat de lleialtats. Les seues possibilitats d'ascens a Bagdad són lligades al moviment Baas, el Partit del Renaixement Àrab, llavors encara il·legal. Les seues fites, nacionalrevolucionàries, l'enardeixen a la lluita i a la conspiració. Saddam sobreviu a diversos atemptats i passa uns quants mesos a la presó. Però així que els combatents de Baas aconseguixen imposar la seua autoritat d'una vegada

per sempre l'any 1968, Saddam s'enfila en l'estructura de poder fins esdevenir vicesecretari general del partit i arribar, el 1971, al segon càrrec en importància de l'estat.

Així i tot, Saddam no viatjava gaire: una vegada a la Unió Soviètica; però a Occident, mai. Per contra, llegeix bastant Maquiavel, Stalin i Churchill. Segons han informat els desertors del seu bàndol, per a Saddam el món és un gran trencaclosques en què totes les peces s'han confabulat contra ell. Per tant, ell prova de desxifrar aquest enigma desconfiant dels altres i mirant d'anticipars'hi amb una brutalitat extrema. Saddam sap ben bé què és allò que importa a Bagdad. Per això, una vegada s'instal·la al centre del poder el 1971, nacionalitza la indústria petrolera sense pensar-s'ho gaire.

Ara sí que Saddam pot fer i desfer al seu gust. La riquesa del país és a l'abast de la seua mà. Tot just després de ser nomenat cap d'estat l'any 1979, crida desenes de companys del seu clan de Tikrit perquè ocupen càrrecs clau al Govern. I deixa clar—emulant el seu ídol cinematogràfic Don Corleone, d'*El Padrí*—que ara va de debò. A la nit dels ganivets

llargs són executats davant la càmera uns 300 dirigents classificats com a persones de poca confiança. Cap iraquí oblidarà la lliçó: cal anar amb compte.

Pel que fa a la política internacional, Saddam Hussein es guia per la Unió Soviètica. Però ben mirat fa l'efecte que no és massa escrupolós a l'hora de distingir entre sistemes ideològics, de manera que no s'està de reproduir models administratius i estructurals occidentals. A diferència de l'Iran—on el fonamentalista aiatol·là Khomeini va arribar al poder l'any 1979—, l'Iraq no és cap estat teocràtic. Les xiquetes tenen, doncs, més o menys les mateixes possibilitats que els xiquets, el país s'està convertint en un dels més desenvolupats del Pròxim Orient gràcies a una intensa campanya d'alfabetització. Ara bé, als ulls dels opositors que no volen doblegar-se a la set de poder de Saddam, l'Iraq és la "república de la basarda", com ha afirmat l'escriptor Samir al-Khalil.

Un mal menor per a Washington.

L'arribada al poder de Khomeini a l'Iran, els seus agressius discursos sobre l'exportació de la revolució islàmica i l'ocupació de l'ambaixada nord-americana a Teheran provocaren als EUA moltes reaccions de pànic. Washington veia amb neguit que, amb la caiguda del xa, se n'anava en orris no tan sols una base estratègica cabdal, sinó també un gegantí dipòsit de subministrament de petroli.

L'any 1973 els països àrabs tancaren l'aixeta com a represàlia pel suport incondicional de Washington a Israel i, així, van fer servir per primera vegada el petroli com a eina de pressió; en un tres i no res, els preus de les matèries primeres es quintuplica. Al 1979, arran de la revolució iraniana, els preus del petroli es van tornar a enlairar i posaren en perill l'economia mundial. El canceller federal alemany d'aquell moment, Helmut Schmidt, va ser un dels primers a adonar-se de les conseqüències d'aquest daltabaix: "En la cursa pel petroli i el gas fins i tot es poden produir guerres." Washington va fer de Saddam Hussein el seu protegit al Pròxim Orient. Davant Khomeini, Saddam és, fet i fet, un mal menor. No cal negar-ho: Saddam potser

Càrtel i club de seductors

L'OPEP, organització tan temuda fa un temps, es prepara per afrontar la guerra de l'Iraq i fa, ara, els primers passos cap a la col·laboració internacional.

A tothom qui sent parlar de l'OPEP (Organització de Països Exportadors de Petroli) li vénen a la memòria unes quantes imatges: el petroli emprat com a mitjà de pressió, la prohibició d'agafar el cotxe els diumenges, l'atemptat terrorista de Carlos i Hans-Joachim Klein a Viena i, sobretot, el poder d'un càrtel que als anys setanta va aconseguir en pocs mesos de multiplicar per cinc el preu del petroli i desestabilitzar l'economia occidental.

"No som cap càrtel, sinó una societat que vetlla per la seguretat del subministrament de petroli", murmura el seu portaveu poc abans que comence la conferència de premsa del secretari general, Alvaro Silva Calderón. És que aquella OPEP fundada el 1960 s'ha fet ara una mena de societat benèfica?

Siga com siga, és evident que el club ja no suscita tant d'interès com abans. Quan, a mitjan setembre, els peixos grossos del petroli s'aplegaren a la ciutat japonesa d'Osaka, la premsa internacional a penes se'n va fer ressò. La 122a cimera de l'OPEP, tinguda a començament de desembre a Viena, tampoc no aportà gaires titulars, malgrat la dramàtica situació de l'Iraq. Aquesta manca d'interès és potser una imprudència, perquè, ben mirat, encara és seu el 60% de les exportacions de cru.

El secretari general, Silva Calderón, de 73 anys, ja era a Bagdad el 14 de setembre de 1960 per participar com a membre d'una delegació en la sessió fundacional de l'Organització, formada al principi per cinc estats: l'Iraq, l'Iran, Kuwait, l'Àrab Saudita i Veneçuela. "Abans era tot tan previsible...", sospira. Silva Calderón va ser ministre d'Energia de Veneçuela fins a juliol de 2002. "L'evolució dels esdeveniments a Caracas em preocupa molt, amb totes les víctimes i les vagues", diu. "Així i tot, estic segur que els camps de petroli aviat tornaran a funcionar com abans. I, per descomptat, cal evitar de totes passades la guerra a l'Iraq."

Fins i tot si arribaren a esclatar les hostilitats, els consumidors occidentals no

tenen cap motiu de preocupació, assegura el secretari general de l'OPEP: "Si Bagdad deixara de subministrar petroli, la resta de membres tindria bastants reserves per suplir qualsevol mancança, i això mantenint uns preus raonables. Ja fa molt de temps que el petroli no és cap arma."

El fet que ara com ara el preu del barril gire al voltant dels 30 dòlars tan sols s'explica —diu— pel recàrrec que afegeix la por davant la inestabilitat política internacional. L'opinió generalitzada entre els països productors és que aquest preu és massa alt. "Segons els nostres criteris hauria d'oscil·lar entre els 22 i els 28 dòlars. Si

el preu continuara molt de temps tan alt, hauríem d'intervenir-hi per imposar les nostres normes."

Però el món ja no es guia per les normes de l'OPEP, ni tan sols els estats que en són membres. En la cimera de desembre, a Viena, es va apujar la quota de producció que s'estableix oficialment per a cadascun dels membres; alhora, se'n va arrancar la promesa d'abaixar les extraccions reals de petroli, que sobrepassen en molt les quantitats permeses. Molts continuaran ben segur fent trampa com fins ara. A sobre, l'Organització no pot exercir gairebé cap influència sobre la producció dels estats que no hi pertanyen, com ara Rússia, Azerbaidjan i Angola, això és, els països que han esdevingut especial objecte de desig a Washington.

Continuarà un Iraq sense Saddam essent membre de l'OPEP, un club dirigit fins ara sobretot pels saudites? Si és així, intentarà minar l'Organització des de dins? O els nord-americans s'estimaran més de marginar-la des de fora —i potser fer-la esclatar— mitjançant el plus de petroli provinent de Bagdad?

Precisament l'Agència Internacional de l'Energia (IEA), l'organització que va nàixer per plantar cara a l'OPEP, acaba d'advertir que no es pot menystenir la capacitat de resistència del càrtel. El vicedirector de la IEA, fundada el 1974 per catorze estats importadors de petroli, creu en la solidesa de l'OPEP: "Les conseqüències d'una possible guerra són del tot imprevisibles".

Per aquest motiu la IEA vol que la possible fluctuació de preus i els problemes en el subministrament de petroli no l'agafen de sorpresa. Aquesta agència anima, des de la seua seu parisenca, els seus 26 membres a protegir-se'n. No

més tindrem seguretat si els nostres tancs de reserva són plens, diu el missatge. Els membres de la IEA van augmentar després de la guerra del Golf les seues reserves per tal de reduir la dependència del petroli importat. "La nostra fita és poder afrontar els casos d'emergència d'una manera suau però eficaç", diu Ramsay.

Ara, però, és l'OPEP qui mira de guanyar-se el favor de Washington. Els saudites, sobretot, mostren una voluntat de cooperar abnegada; volen apujar la producció en dos milions de barrils diaris per tal d'alliberar el mercat de la forta pressió actual. Alguns països, com Kuwait, Algèria i Líbia, miren d'entrebanca el pla, però fins i tot ells volen apujar les exportacions de petroli en un milió de barrils. Silva Calderón ja no veu en l'OPEP cap adversari dels governs occidentals: "La nostra tasca és subministrar a l'economia internacional quantitats suficients de petroli a bon preu, i això també val per a enguany. L'estabilitat és la clau."

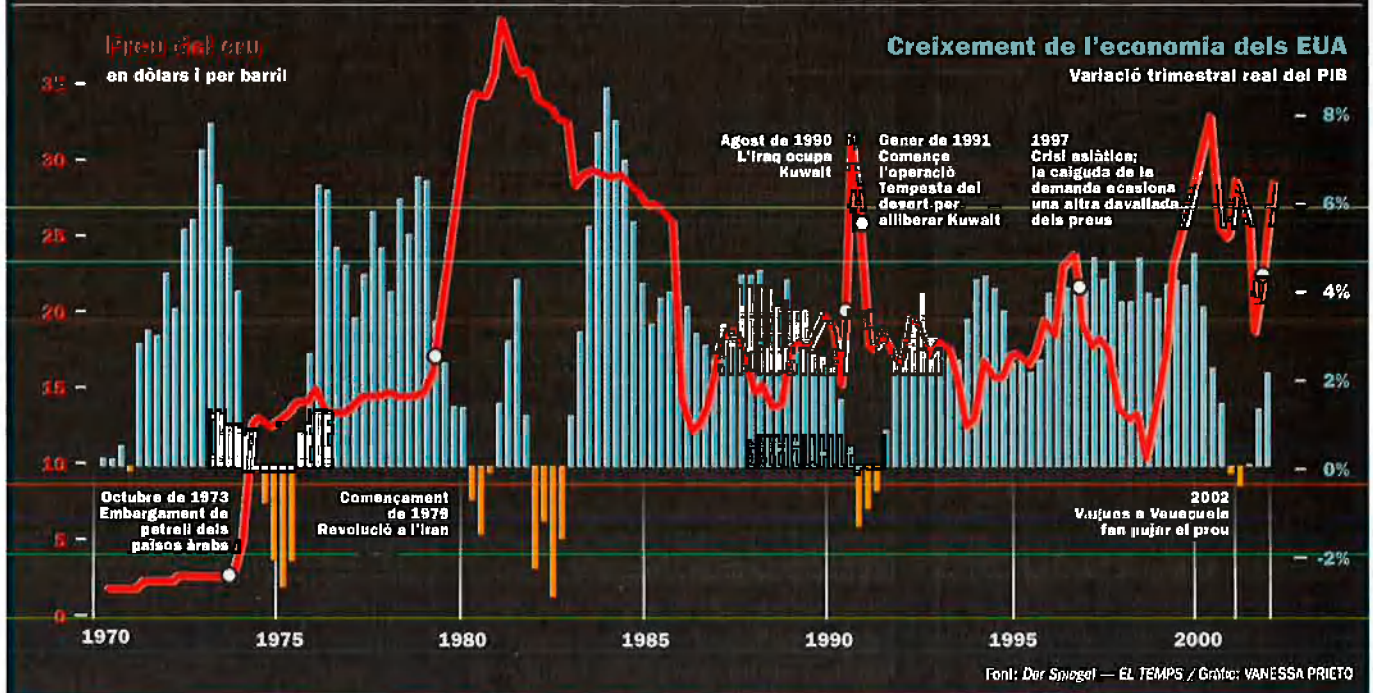

Alvaro Silva Calderón,
secretari general de l'OPEP.

Carolín Emcke
Erich Follath

L'economia gota a gota

Com influeix el preu del petroli sobre el creixement econòmic

és un “fill de puta, però és el nostre fill de puta”, com deia Franklin D. Roosevelt per justificar la cooperació amb dictadors afins als EUA.

L'hora era propícia per a Saddam, i al gat vell no li passava per alt. El regne de Khomeini era tot un caos, i decideix de presentar batalla. Cap al setembre del 1980 va començar a atacar el veí amb un pretext qualsevol i sobretot sense perdre de vista la província de Khusistan i els vastíssims camps de petroli d'aquesta terra. Al dictador, però, li sortien els comptes malament pel que fa a la capacitat de resistència dels iranians. Per contra, va calcular molt bé que els EUA li donarien suport. La dura guerra de trinxeres es va perllongar finalment durant vuit anys; a tots dos bàndols va morir vora un mig milió de persones. Al cap i a la fi els adversaris van fer taules; el desenllaç, que haguera pogut ser molt dur per a Saddam, no va arribar a tant gràcies a l'ajut de l'administració dels EUA.

Les forces armades nord-americanes van ajudar l'exèrcit iraquità a elaborar els seus plans bèl·lics, li subministraren armament i li facilitaren un munt de fo-

tografies de satèl·lit que mostraven amb precisió l'evolució de la línia del front. Periodistes nord-americans han fet públiques aquestes informacions, tot i que els nord-americans mateixos saben del cert també que Saddam estava emprant gas mostassa, que va matar cruelment milers de kurds a Halabdsha i milers d'iranians a la zona fronterera.

Un dels emissaris de Washington d'aquell moment era Donald Rumsfeld, l'actual secretari de Defensa i un dels partidaris més aferrissats de la guerra. Cap al desembre del 1983 va entrevistar-se amb el dictador iraquità. En aquestes negociacions, segons ha assegurat —perquè les actes de la reunió no recullen cap declaració de l'emissari—, Rumsfeld el va alertar d'haver utilitzat armes prohibides.

Saddam Hussein, sens dubte, va rebre llargues conseqüències, i dures, de la seua aventura iraniana. Abans d'aquesta guerra —i gràcies a la seua, diguem-ne, gestió dels nombrosos ingressos pel petroli del país— mai no mancaven diners a l'hora de finançar espectaculars projectes d'inspiració populista o de comprar lleialtats dins les forces armades. Al

1989, però, tot això canvia. Encara que el país no ho poguera finançar, el president va prometre, com qui res, construir un nou metro a Bagdad i donar indemnitzacions considerables a les vídues de la guerra. I tot plegat, sense deixar evidentment de fomentar el culte a la seua persona construint noves estàtues i murals.

Saddam es trobava molt endeutat, entre altres raons per la dramàtica caiguda del preu del petroli fins més avall dels 10 dòlars per barril. Els responsables n'eren tant Kuwait com l'Àrabia Saudita, que primer li van deixar diners per a la guerra contra l'Iran i ara, com també fa l'Iraq, inunden el mercat internacional amb petroli a dojo fins a sobrepassar les quotes negociades amb l'OPEP (Organització de Països Exportadors de Petroli). A més, Saddam disposa d'informes sobre com el “dessagnen” els kuwaitians; els quals, certament, se serveixen dels camps petrolífers de Rumèila, situats prop de la línia fronterera.

El savi guia de les masses revolucionàries —com ara es fa dir Saddam— mai no havia acceptat l'antiga província de Kuwait com a estat independent; de fet,

“Bush vol la guerra a qualsevol preu”

L'exsecretari general de l'ONU, Butros Butros Ghali, parla sobre l'atac nord-americà a Bagdad i el possible exili de Saddam Hussein.

Butros Butros Ghali, de 80 anys, va ser secretari general de les Nacions Unides des de 1992 fins a 1996 i ministre d'Afers Estrangers egipci en el gabinet del president Anwar el-Sadat.

—Malgrat la determinació a atacar l'Iraq de Washington, el món àrab continua maldant per trobar una solució diplomàtica del conflicte. Considera vostè que la pau encara té cap possibilitat d'imposar-se?

—Aquesta guerra és, si més no, del tot innecessària. Es per això que el pretext que argüeixen els EUA suscita tants recels i dubtes sobre les vertaderes intencions de Washington. Ja fa temps que Bagdad no representa cap perill per als països veïns, encara menys per a una superpotència com els EUA.

—El president nord-americà Bush pensa que Saddam està ensarronant una altra vegada els inspectors i que té amagades en algun lloc les armes de destrucció massiva.

—Bush vol la guerra a qualsevol preu. Les conclusions de les inspeccions no li importen gens ni mica. Ni tan sols els seus aliats més estrets, els anglesos, volen ja continuar col·laborant-hi així com així.

—En aquest cas el Pentàgon hauria de fer la guerra a soles.

—És una possibilitat que cal tenir en compte. L'únic responsable en seria el president nord-americà, és clar. Actuaria sense la legitimació de les Nacions Unides, cosa que implicaria un greu menyspreu de l'ONU. Però, fet i fet, no seria la primera vegada que Washington tan sols veu en les Nacions Unides un entrebanc.

—Com explica vostè l'obsessió de la Casa Blanca per enderrocar Saddam?

—Els autèntics mòbils de l'administració nord-americana en la seua obsessió per l'Iraq són uns altres de ben di-

ferents: George Bush aspira a assolir una presència física estable al món àrab. Els EUA actuen igual que, al seu temps, les potències colonials dels segles XIX i XX. Som

davant una política nord-americana de globalització tutelada que fins i tot amenaça de desfer els primers passos d'alguns països cap a la democràcia, com ara la Xina, Hondures o Panamà.

És clar que el control del petroli iraqià també és un punt cabdal per al president americà. No podem oblidar que les reserves de petroli de l'Iraq són gegantines.

—Encara som a temps d'evitar aquesta guerra?

—Si Saddam Hussein renunciara al seu càrrec, almenys alguna cosa canviaria.

—La solució del conflicte és forçar Saddam a anar-se'n a l'exili?

—Potser. Però la pregunta és quin país (si és que n'hi ha cap) estaria disposat a acollir-lo. A sobre, Saddam exigiria tot de

garanties per tal que mai no puguin lliurar-lo al Tribunal Internacional, com ha passat amb l'expresident de Iugoslàvia Slobodan Milosevic.

—Així i tot, es continua parlant de possibles destinacions, com ara Egipte, Rússia i la Xina.

—Egipte, com a país prooccidental, ni s'ho pensarà. El cap d'estat rus, Putin, ben segur que tampoc no voldrà arriscar-se a fer-se càrrec dels problemes que comportaria l'exili de Saddam a Rússia. I pel que fa a Pequín, jo hi era l'11 de setembre, i ja aleshores em van dir sense embuts que la Xina preferia mantenir-se una mica al marge dels grans problemes internacionals. Ningú no vol fer la guitza als nord-americans.

Butros Butros Ghali,
exsecretari general de l'ONU.

Volkhard Windfuhr

l'entusiasta del gran Iraq sempre ha tingut l'espina de l'emirat kuwaitià clavada al cor. Saddam va donar a entendre els seus plans bèl·lics davant l'ambaixadora nord-americana April Glaspie. La reacció indiferent de Glaspie fa pensar al dèspota fred i calculador que té novament les mans lliures. Aquesta vegada, però, s'enganya de cap a peus.

'Tempesta del desert'. Kuwait està considerat un país prooccidental i té

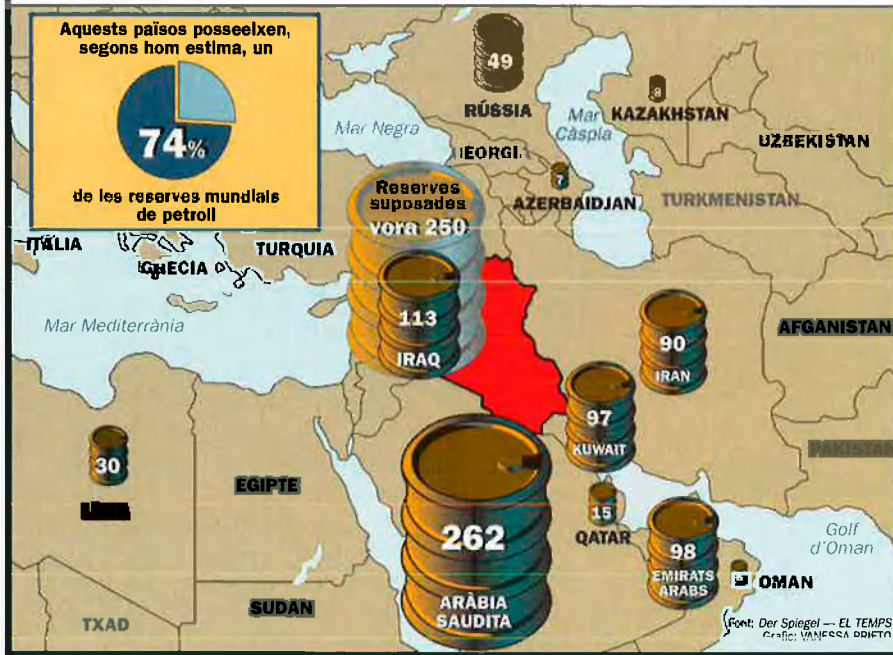
unes reserves immenses. A més a més, no molt lluny d'aquest estat s'estenien els grans camps petrolífers saudites. Així, el president nord-americà d'aquell moment, George Bush pare, no va tardar a comparèixer davant la nació: “La nostra economia, el nostre estil de vida, la nostra llibertat i la dels nostres estats amics arreu del món, tot, correria perill si el control sobre les majors reserves de petroli del món caiguera en mans de Saddam Hussein.”

El 1991, en l'operació anomenada “Tempesta del desert”, una aliança dirigida pels americans va esclafar els exèrcits iraquians amb el vistiplau de l'ONU. La intervenció va posar de manifest que un Saddam que es podia veure en un mal pas era capaç fins i tot de calar foc als pous de petroli del seu país, en revenja i sense cap mena de miraments al medi ambient o als seus compatriotes.

En aquell moment Bush pare hauria pogut ordenar l'ocupació de la capital;

Energia sense fronteres

Estimació de les reserves de petroli en milions de barrils

el general Norman Schwarzkopf assegurava que la conquesta de Bagdad era cosa de 48 hores. El president, tanmateix, es va donar per satisfet amb l'alliberament de Kuwait, qui sap si per por de baixes nord-americanes al caos de Bagdad, o potser pel risc de desintegració d'un estat tant divers des del punt de vista ètnic i religiós. Un Saddam afeblit i dòcil semblava la millor solució.

Però el tirà del Tigris no es va mostrar ni de bon tros dòcil. El 4 de novembre del 1992 —dia de la derrota electoral de Bush pare—, Saddam va aparèixer triomfant al balcó de l'ajuntament de la ciutat iraquiana de Ramadi per exaltar la multitud: "Fins ara tan sols hem exigit la dimissió d'aquest senyor, ara demanem el seu cap!" I tot seguit va agafar el seu revòlver i va disparar uns quants trets per damunt de les masses.

L'abril de 1993, Bush pare va anar al Kuwait alliberat, on va escapar de ben poc a un atemptat, que, segons la CIA, havia estat preparat per Saddam. Des d'aquell moment, George W. Bush fill va veure un enemic personal en "l'home que volia matar el meu papi" ("my daddy").

Washington maniobrava amb èxit per imposar sancions de les Nacions Unides contra l'Iraq. Primer, Saddam no podia

exportar ni una gota de petroli, després, només en podia vendre a l'estranger una quantitat predeterminada amb finalitats humanitàries i en el marc del programa Petroli per Aliments. Ben aviat, però, l'embargament es revela com un error de concepció.

La gent propera al dictador, de fet, no tenia massa problemes per traure del país l'or negre, en contraban, per rutes que travessen Jordània i Síria. Aquests negocis són, sens dubte, molt usats, necessaris per sobreviure. Se suposa que les unitats Hammurabi de la Guàrdia Republicana, el cos més fidel a Saddam, són ara més fortes que mai, perquè saben ben bé que en cas d'una derrota s'ensorrarien juntes amb el seu cabdill. El poble, per contra, es mor de gana, i la mortalitat infantil entre els més pobres augmenta sense fre.

Mentrestant, Saddam juga a amagar-se amb els inspectors de l'ONU, els quals són a l'Iraq des de la Tempesta del Desert per mirar de trobar i inutilitzar les seues armes de destrucció massiva. Certament, els experts aconsegueixen neutralitzar la major part del potencial químic, biològic i atòmic, però el dictador els expulsa del país quan encara són lluny d'enllestir la seua tasca.

Segons informen la majoria d'experts, no hi ha dubte que Saddam ho tindrà tot endegat per reprendre els seus projectes d'armament. Tot i això, els països de la regió no se senten pas amenaçats per Saddam, llevat —és clar— d'Israel. La capacitat destructiva del dèspota, addueixen els seus veïns àrabs, ha quedat força minvada a conseqüència dels controls actuals de l'ONU.

Amb tot això, George W. Bush s'ha defensat amb l'argument —ja massa repetit— que Saddam podria atacar els EUA i "ensorrar l'economia nord-americana". La idea sembla tan artificiosa que fins i tot el diari *The New York Times* en diu que és "vulgar". Fet i fet, la CIA encara no ha aconseguit demostrar la relació entre la xarxa d'Al-Qaida i Saddam, i això malgrat els enèrgics requeriments de Rumsfeld.

Quan, al gener del 2000 i després d'unes eleccions molt polèmiques, el president va presentar el seu equip de govern, una cosa va quedar ben clara: un dels aspectes que tenia més clar era la importància de l'or negre. El mateix George W. va haver de passar molts i molts anys de fallides financeres —sense que poguera, també cal dir-ho, donar les culpes a ningú altre— fins que al final va aconseguir —amb l'ajuda i protecció del seu pare, home particularment versat en negocis d'aquesta mena— arribar a la cúpula dirigent de l'empresa de prospeccions Harken. El vicepresident Richard Cheney va dirigir des del 1995 fins al 2000 la subministradora de petroli texana Halliburton, la qual, en aquell temps, va vendre a l'Iraq béns d'equipament per a indústries petrolieres a canvi de sumes milionàries. Cal tenir en compte, però, que entre els membres del gabinet del president i el gran negoci del petroli hi ha molts lligams més, i prou estrets.

En molt poc temps, tothom s'ha adonat, als EUA, que el subministrament d'energia podria esdevenir el taló d'Aquil·les de la nació. El primer pas ha estat rebaixar les ja migrades lleis de protecció mediambiental i començar nous treballs de prospecció al país. Amb això, però, no n'hi ha prou.

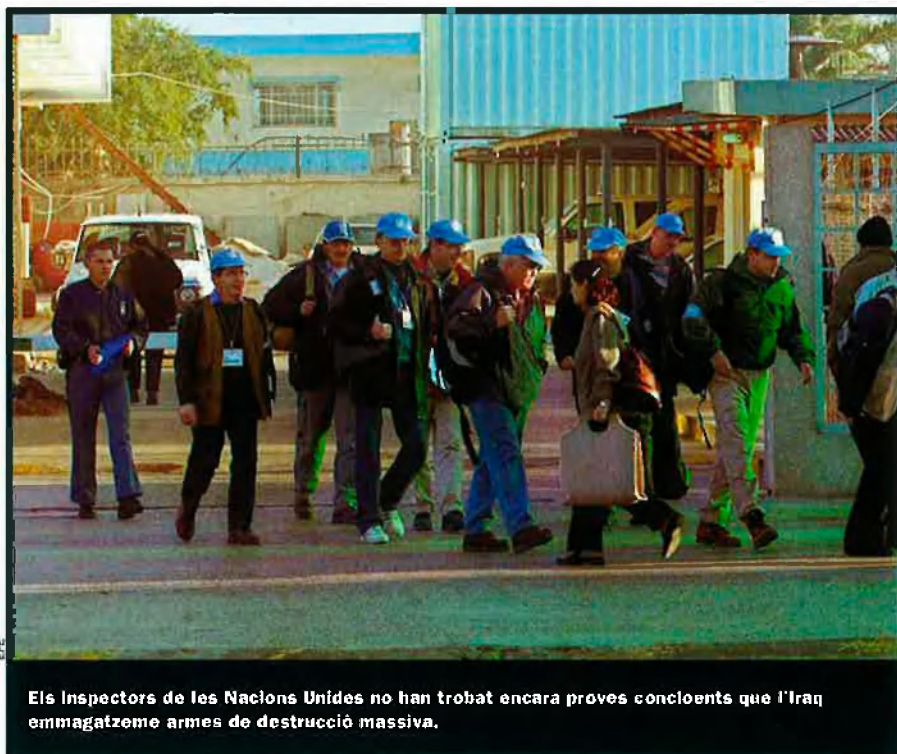
Durant la dècada anterior, el consum de petroli dels EUA ha tornat a augmentar vora un 20%, mentre que a Europa

—gràcies a les mesures d'estalvi energètic i a l'èxit de noves fonts— en el mateix període ha crescut la meitat. Els especialistes asseguren que, sens dubte, un país tan assedegat d'energia com els EUA tindrà sempre la necessitat d'importar petroli, i a més, en xifres molt elevades. Fa molt de temps que la major part dels pous de Texas i Alaska deixaren enrere el seu període de màxim rendiment, ara, la producció total dels EUA ha davallat al nivell dels anys quaranta. A més, és del tot impossible cobrir la demanda actual amb els subministradors segurs, que són el Canadà i Mèxic; de manera que més d'un terç de les importacions de petroli nord-americanes de l'any passat procediren del golf Pèrsic i d'un país tan inestable com Veneçuela.

“A començament del seu mandat, George W. Bush convocà un comitè perquè establira una nova política energètica sota la direcció del vicepresident Cheney. El comitè va acordar que reduiria les importacions de petroli provinents d'una regió tan disputada i conflictiva—com el Pròxim Orient—i, sobretot, de l'Aràbia Saudita—, de manera que d'ací a l'any 2007 caldrà restringir-ne les importacions per, a la fi, suprimir-les quasi del tot”, assegura el xeic Ahmed Saki al-Jamani. L'antic ministre del petroli saudita és encara avui una de les persones més influents en aquesta matèria.

La connexió amb Al-Qaida. De cop i volta, l'11 de setembre del 2001 va caure del cel —metafòricament i literalment— la major sotragada de la postguerra per als Estats Units, un esdeveniment que trasbalsà l'ànima de tota la nació: l'atac terrorista a les Torres Bessones i el Pentàgon. Des d'aleshores, els EUA són una superpotència ferida, una nació que ara és conscient de la seua vulnerabilitat. A diferència d'abans, sembla que ara els nord-americanos estan disposats a intervenir militarment a l'estranger, i si cal fins i tot sense el vistiplau de les Nacions Unides i sense miraments pel que fa als drets humans, sempre que això pugui aturar el terrorisme a casa o servir de manera preventiva als interessos americans.

A l'Afganistan, Washington va començar una guerra llampec contra les

Els inspectors de les Nacions Unides no han trobat encara proves conclouents que l'Iraq emmagatzeme armes de destrucció massiva.

tropes d'Ossama bin Laden i els talibans, que els havien donat suport logístic. Kabul és alliberat; l'enemic número 1 dels EUA, però, se'n surt i aconsegueix reagrupar, sa i estalvi, els combatents d'Al-Qaida.

Si bé el cabdill iraquità no tenia gaire a veure amb els ideòlegs islamistes, arran de la seua reacció davant l'atemptat —una provocació intolerable—, es va convertir en el blanc perfecte d'un odi intensísim, en l'objectiu ideal per a una guerra d'extermini: “Tal com es van enyorar els vostres preciosos gratacels, s'enfonsen també les nostres cases a Palestina i l'Iraq sota les armes americanes i sionistes. Patiu la mateixa desgràcia que ocasionen als altres i pareu esment: els EUA cullen les espines que els seus dirigents han sembrat arreu del món.”

En realitat no es tracta només d'odi. L'atemptat de l'11 de setembre va fer obrir els ulls a l'administració nord-americana quant al perill que planava sobre el subministrament d'energia a bon preu d'importància vital per al país. Quinze dels dinou terroristes, a més d'Ossama bin Laden, eren originaris de l'Aràbia Saudita. El negoci de petroli a bon preu a canvi de la venda de sistemes

d'armament americans per valor de molts i molts milers de milions ha funcionat bastant bé durant dècades. Ara, però, la dinastia del desert ha mostrat la seua cara obscura: ja no és aquell país amb el qual es podia fer bons tractes com qui res.

Així que, una vegada acabada l'operació Tempesta del Desert del 1991, les tropes americanes van decidir quedar-se al regne i començar a establir-hi bases militars enormes i permanents, i van començar a entrar en escena alguns grups clandestins de resistència per lluitar contra el govern corrupte dels prínceps i els seus protectors forasters. Davant de tot això, Washington havia fet els ulls grossos, durant molt de temps, fins que la situació va esdevenir, després de l'11 de setembre, del tot insostenible. Els EUA s'adonaren, de sobte, que a l'opinió pública saudita regnava una actitud antioccidental i islamista molt i molt agressiva; amb el fet afegit que ara els dirigents polítics, en compte de combatre activament els terroristes, miraven de comprar-ne la voluntat mitjançant donacions milionàries a organitzacions benèfiques —segons diuen— radicals.

De fet, i de portes enfora, l'administració nord-americana encara continua llo-

Instal·lació petrolífera de Turkiah, al nord de l'Iraq, prop de la frontera amb Turquia. Ara com ara encara pesen sobre l'Iraq les sancions que impedeixen la distribució del cru a tot el món.

ant l'amistat envers Riad, però ni tan sols Bush creu ja que els saudites siguen encara uns socis de confiança. Així, en la sessió d'un grup de treball, l'assessor Laurent Murawiec es permetia qualificar la monarquia de "nucli del mal" per, tot seguit, afirmar: "En cas d'urgència caldria tenir en compte la possibilitat d'ocupar els camps petrolífers saudites." Els experts preveuen que, si això mai s'arriba a fer, caldrà comptar amb escenaris del tot apocalíptics. Robinson West, cap de la Petroleum Finance Corporation, assegura per exemple que "per aturar tota la producció de petroli" de la refinaria de Ras Tannura, la més gran del món, situada a l'est de l'Aràbia Saudita, "n'hi ha prou que algú vulga estavellar-hi un avió".

Els saudites —amb un volum de producció d'uns 8 milions de barrils i la possibilitat d'augmentar-lo un 25% en qualsevol moment— són ara com ara els únics productors que poden tenir en la seua capacitat de maniobra una fortísim mitjà de pressió, fet molt dur de pair per als nord-americans. Ara, que una revolució de caire fonamentalista seria sens dubte un dels pitjors malsons per als EUA; uns islamistes reaccionaris a qui tant els fa mantenir o no el nivell de vida actual no trigarien a suspendre quasi completament les ex-

traccions de petroli i a engegar-ho tot a rodar.

Washington, per tant, ha encetat una recerca angoixosa de subministradors de petroli alternatius més enllà del golf Pèrsic. Darrerament no paren d'enviar emissaris cap a Rússia, cap a la mar Càspia, cap a l'Àfrica Occidental, és a dir, cap als països participants en el gran joc de les reserves. El primer premi, el major guany, té sens dubte un nom: l'Iraq.

És ací, de fet, on hi ha el problema: durant la guerra del Golf, els americans van foragitar Saddam Hussein de Kuwait, però tot i així no el van enderrocar. En compte d'això, la comunitat internacional va imposar al país tota una sèrie de sancions; el resultat de les quals va ser que el petroli iraquí només arribava amb comptagotes. És cert que, per donar una empenta a l'economia internacional, caldria aixecar aquestes sancions, però això ajudaria Saddam a rearmar-se i a enfortir-se al poder. Així doncs, la supressió de les sancions, segons els nord-americans, tan sols és possible una vegada Saddam haja estat bandejat del poder. Aquests són els comptes i càlculs dels EUA per a la guerra.

I és que, llevat de l'Aràbia Saudita, no hi ha cap altre indret al planeta en què la terra guardi tant d'or negre i tan a prop de la superfície com a l'Iraq. En cap al-

tre lloc no és tan fàcil d'extraure'l i portar-lo al mercat com en aquest país, i tampoc enlloc no n'hi ha tanta qualitat. Kirkuk Light, en diuen. Com si foren enòlegs que, en el celler més apreciat, tasten un bon bordeus, així també els experts del petroli afinen l'olfacte en sentir a parlar d'aquesta denominació.

Una guerra efímera, ràpida i victoriosa podria estimular la conjuntura econòmica, a més, l'atur als EUA baixaria més ràpidament que si no hi haguera hostilitats, segons han previst alguns economistes (entre els quals, per exemple, el cap del banc emissor Laurence Meyer) per encàrrec del Center for Strategic and International Studies, institut amb seu a Washington i proper a l'administració. Davant un fet bèl·lic de llarga durada, per contra, s'ho pensarien millor. "No hi ha dubte que, en cas que anara molt malament, correm el perill d'una recessió", ha resumit el diari alemany *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. El fet més cert, però, és que en un cas o altre s'hi perdran milers de vides humanes; ara bé, això no sembla que siga digne d'esment.

Bush, com els seus companys de gabinet, mira de no implicar-se gaire en l'aferr del petroli iraquí. Va ser el seu assessor econòmic, Lawrence Lindsey, el que al novembre passat va parlar-ne sense embuts: "Quan es produeca el canvi de règim a l'Iraq, entraran al mercat entre 3 i 5 milions de barrils més diàriament. Una guerra ben feta aniria molt bé per a l'economia."

Organitzant la postguerra. Quant a l'escenari posterior a la guerra, cal esmentar que en el cercle de l'administració de Washington han aparegut dos senyors de la mateixa família que encarnen l'esperança nord-americana per al futur iraquí. Són els Shalabi.

D'una banda, Ahmed Shalabi, de cinquanta-vuit anys, el president del Congrés Nacional Iraquí (CNI). El CNI es considera una organització finançada per milions i milions de dòlars provinents de l'administració nord-americana, és la força opositora més forta a l'exili i, és clar, quan calga escometre el dèspota del Tigris no hi vol faltar; Shalabi aspira al càrrec de cap de Govern al Bagdad alliberat. A aquest banquer esmunyedís,

però, hi ha qui creu que li escau millor un paper com a advocat de la màfia en una pel·lícula de Hollywood. Va veure la seua terra per darrera vegada quan tenia tretze anys; després, va estudiar a l'elitista universitat americana de MIT (Massachusetts Institute of Technology). A Jordània, aquest home de negocis va ser condemnat amb contumàcia a penes de presó per malversació de fons bancaris. Encara ara, "una intriga iraquiana", segons es diu.

El seu cosí Fadhil Shalabi, de setantatres anys, treballa a Londres com a director executiu del Centre for Global Energy Studies, organització que va fundar el xeic Jamani. Amb el cabell embullat i l'etern somriure sorneguer fa tot l'efecte de ser un mag de *Harry Potter*. Fadhil Shalabi va ser durant els anys setanta viceministre de l'Energia de l'Iraq, fins que a la fi va fugir de Bagdad "fastiguejat per la manera de governar cada vegada més dictatorial de Saddam". Segons afirma Fadhil Shalabi, "a

l'Iraq hi ha camps de petroli inexplorats i verges a dojo", afirma. Ara, els especialistes en petroli estan fent informes molt detallats sobre l'estat actual dels oleoductes iraquians.

Segons els seus càlculs, s'acosten temps de benestar i prosperitat, perquè —explica— la producció de petroli de l'Iraq es podria multiplicar per quatre encara en la nostra dècada i, a més, les reserves que hi ha amagades sota terra són tan enormes que, si es compliren les estimacions d'uns 250 milers de milions de barrils, fins i tot avantatjaria l'Aràbia Saudita quant a recursos reals de petroli. Els plans dels Shalabi ocupen, segons sembla, un lloc destacat a l'oficina del president nord-americà.

En aquest sentit, l'elecció del director de la comissió per a l'Iraq al desembre passat tampoc no va ser fortuïta. George W. Bush va nomenar un expert en indústries petrolieres bandejat del seu país: Zalmi Khalilzad, un afganès nascut fa cinquanta-un anys a Masar-i-Sharif.

Aquest membre del *lobby* ja va investigar la possibilitat de construir per al consorci californià un oleoducte i un gasoducte des de l'Afganistan fins al Pakistan, de manera que es va reunir a Houston amb els representants del Govern talibà. Tan bon punt el seu projecte se'n va enfonsar, Khalilzad va començar a arremetre contra el règim "inhumà" dels talibans i va redactar un guió sobre com havia de ser la lluita nord-americana contra el mul·lah Omar i la seua gent.

Després de la fugida dels estudiants de l'Alcorà, Khalilzad, aquest home tan versàtil, va assumir el càrrec d'emissari de Bush a l'Afganistan. Els seus col·legues afirmen que, sens dubte, encara no ha renunciat al seu projecte de l'oleoducte. Ara, però, l'explotació dels prometedors camps de petroli a l'Iraq és prioritària.

Malgrat l'autèntica obsessió de Bush per Bagdad, per l'enderrocament de Saddam i per les reserves iraquianes (i qui sap si, també, per les armes de des-

PROGRAMACIÓ CULTURAL AJUNTAMENT DE BENETÚSSER

CINEMA

- Dia 31 de gener, a les 17:30, a les 20:00 i a les 22:30 h.
- Dia 2 de febrer, a les 17:00 i a les 20:00 hores.
Dragon Hill ÀNGEL IZQUIERDO
- Dia 7 de febrer, a les 20:00 i a les 22:30 hores.
- Dia 9 de febrer, a les 17:00 i a les 20:00 hores.
Un final Made in Hollywood WOODY ALLEN
- Dia 14 de febrer, a les 17:30, les 20:00 i les 22:30 hores.
- Dia 16, a les 17:00 i a les 20:00 hores
El planeta del tesoro RON CLEMENTS, JOHN MUSKER

- Dia 22 de febrer, a les 17:00, les 20:00 i a les 22:30 hores.
- Dia 23 de febrer, a les 17:00 i a les 20:00 hores
Una casa de locos CÉDRIC KLAPISCH
- Dia 28 de febrer, a les 20:00 i a les 22:30 hores.
El crimen del padre Amaro CARLOS HERRERA

CINE-FÒRUM

- Dia 12 de febrer, a les 17:00 hores.
Organitza: Aloma Grup de dones

PRESENTACIÓ FALLERA

- Dia 1 de febrer, a les 19:00 hores. FALLA RAJOLAR
- Dia 8 de febrer, a les 19:00 hores. FALLA L'ESTACIÓ
- Dia 15 de febrer, a les 19:00 hores. FALLA LITERAT AZORÍN

EXPOSICIÓ DE PINTURA

- Del dia 7 al 16 de febrer
Inauguració: dia 7, a las 20:00 hores
AGUEDA CABALLERO ALMECIJA

“El preu del petroli podria posar-se pels núvols”

El xeic Ahmed Saki al-Jamani, de 72 anys, va ser entre 1962 i 1986 ministre del petroli de l'Aràbia Saudita i, per tant, la figura central de l'OPEP. Avui dia, aquest “Kissinger àrab” –segons l'ha anomenat el diari *Times*– dirigeix a Londres el Centre for Global Energy Studies.

Tot seguit parla de les conseqüències de la probable guerra contra l'Iraq i del seu acèrrim enemic Saddam Hussein.

—Què passarà quan els EUA i els britànics ataquen l'Iraq?

—En el pitjor dels casos, Saddam Hussein calarà foc als camps de petroli i destruirà les refineries de Kuwait i del nord-est de l'Aràbia Saudita amb atacs de míssils que costaran la vida a desenes de milers de persones. Hi seguirà una llarga suspensió de la producció amb conseqüències gravíssimes. El preu del petroli pujarà de sobte fins als 100 dòlars. La indústria no podrà aguantar un augment així, de manera que hi seguirà una crisi econòmica internacional.

—Vol dir? Un escenari de l'horror com el que acaba de descriure sembla prou alarmista.

—Jo no dic pas que això passarà. Ara bé, mentiria si afirmara que aquesta suposició no és gens realista. De la guerra se sap com comença, però no com ni quan acaba. Saddam ja va dir una vegada que qui l'enderroque i conqueresca l'Iraq, no hi trobarà cap regió poblada, sinó un desert de pedres. Saddam és un assassí de mena.

I si mai es troba entre l'espasa i la paret, és capaç d'endur-se tothom a l'altre món; si cal, amb armes químiques i biològiques.

—Si és que en té.

—No ho sé. Segons les meues informacions, procedents de fonts del Pròxim Orient, és ben probable que encara dispose d'algunes restes del seu antic arsenal. Jo, siga com vulga, no he conegut mai cap polític amb menys escrúpols. He hagut de parlar amb ell ben sovint. Es va comportar sempre d'una manera molt i molt enutjosa, arrogant i provocadora. L'aversion potser era mútua. El terrorista Carlos acaba de contar des de la presó que Saddam es va empenyar molt quan s'assabentà que els terroristes que van assaltar la reunió de l'OPEP el 1975 a Viena no m'engegaren un tret i me'n deixaren sortir amb la resta d'ostatges.

—Els nord-americans posaran tota la carn a la graella per acabar la guerra al més aviat.

—Deixant de banda escenaris extrems, podem suposar que Saddam s'ensorrarà en un parell de mesos; hi haurà combats aferrissats, però els camps de petroli no seran destruïts, això és ben probable. Aleshores, el preu del petroli podria posar-se pels

núvols; pujaria dels actuals 30 a potser 60 dòlars per barril, però no trigaria a normalitzar-se de nou.

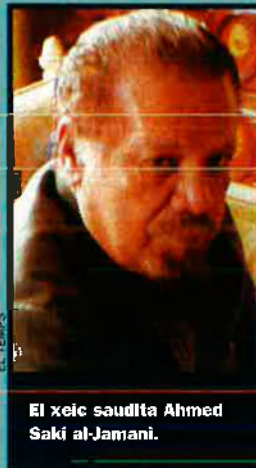
—I si el règim de Saddam anara a pic en cosa de dies...

—...en aquest cas, en efecte, els preus del petroli baixarien prou. Vejam quina és l'evolució dels esdeveniments ideal per a Washington: Bagdad té un govern vassall dels EUA. Segons els nostres estudis, l'Iraq podria –si fa no faduplicar la producció de petroli a curt termini, i en una dècada seria possible fins i tot quadruplicar-la. Si afegim el petroli que

aleshores arribaria sense entrebancs d'altres regions en expansió, en resultaria un autèntic deversall d'or negre que n'abaixaria el preu fins als 15 dòlars o més. Els consumidors occidentals se n'alegrarien molt, però per als països productors seria una catàstrofe.

—Això provocaria la fi de l'OPEP?

—Segur. Ja avui l'OPEP té molts maldecaps perquè els estats membres no respecten les quotes de producció establertes per l'Organització. Un país com l'Aràbia Saudita a la llarga no pot continuar existint –si més no, no com fins ara– sense grans ingressos procedents de l'exportació de cru. Però el pes de l'OPEP continuarà minvant amb independència de tot això.

El xeic saudita Ahmed Saki al-Jamani.

trucció massiva), una superpotència com els EUA –les despeses militars de la qual sobrepassen les dels set estats següents juntes– ha de tenir en compte altres potències regionals si no vol malbaratar les seues forces. Està clar que sense els EUA res no tiraria endavant; ara bé, que tot siga amb ells i per a ells, tampoc. El president dels EUA ha de preparar-se per al pitjor dels casos, perquè com és ben sabut, Saddam, quan es troba entre l'espasa i la paret, és capaç de

desencadenar amb les seues últimes armes una catàstrofe que, en principi, és la que es vol evitar.

Aliats energètics. Si Saddam arribara a calar foc als recursos energètics de la regió, Washington necessitaria amb urgència aliats energètics. En aquest cas, cal comptar, primer de tot, amb Rússia, que ara està a punt d'arribar a una meta en la seua política energètica i que no trigarà massa a rellevar l'Arà-

bia Saudita com a major productora de petroli del món.

Vladímir Putin, cap de l'antiga potència de l'Est, juga de fa temps una carta molt baixa en tot l'entramat polític. Just després de l'11 de setembre, per exemple, el president rus va veure de seguida que Moscou no podia ni rentar-se les mans de la lluita contra el terror ni evitar que els americans aixecaren bases militars a l'Àsia Central. Des de fa molt de temps, l'estat –que té un volum

—Té base real el rumor que el president Bush ha decidit de prescindir de la cooperació política i els subministraments de l'Aràbia Saudita?

—A començament del seu mandat, George W. Bush convocà un comitè perquè establira una nova política energètica sota la direcció del vicepresident Cheney. El comitè va resoldre de reduir les importacions de petroli provinents d'una regió tan conflictiva i inestable com el Pròxim Orient —i, sobretot, de l'Aràbia Saudita—, de manera que d'ací a l'any 2007 aniran restringint-ne les importacions per, a la fi, suprimir-les quasi del tot. Després de l'atemptat de l'11 de setembre...

—...en què van participar 19 terroristes, 14 dels quals eren súbdits saudites.

—...els cercles governamentals nord-americans van carregar una part de les culpes al Govern saudita, així que ara volen posar fi a la seua dependència tan aviat com puguen. Han clavat els ulls en el petroli de la mar Càspia, de Rússia i d'Àfrica. Les úniques fonts d'energia segures de grans dimensions, però, són a l'Aràbia Saudita i a l'Iraq, el país amb les segones reserves més grans del món. Segons els nostres estudis, les estimacions del petroli amagat a Bagdad encara són massa cautes, les reserves iraquianes podrien gairebé superar les saudites. El petroli hi és de bona qualitat i molt fàcil d'extraure; a més, pot ser transportat per noves rutes sense riscos de caire polític per als EUA.

—Per quines rutes?

—No pel Golf, més aviat a través de la Mediterrània. Passant per Turquia

—pel port de Ceihan— i potser per territori siria, si és que Síria acaba acostant-se a Occident. Jo n'estic segur, que els nord-americans tenen un altre somni, que un dia el petroli iraquia siga transportat cap a Occident passant pel port de Haifa.

—Al territori israelià, però, no hi ha cap oleoducte.

—Però n'hi havia un fins 1948. I seria molt fàcil de reconstruir-lo gràcies als exactes coneixements topogràfics que els nord-americans tenen de la regió. Sens dubte, és del tot possible transportar sis milions de barrils diaris des de l'Iraq per una Mediterrània protegida pels vaixells de guerra americans. Això significaria que la política energètica dels EUA ja no depèn de l'Aràbia Saudita, un país sotragat per un munt de crisis que, a sobre, algun dia podria caure en mans dels fonamentalistes islàmics.

—Pensa que és aquest el mòbil principal dels plans bèl·lics nord-americans?

—Sí. El petroli és molt i molt important. Així com els *playboys* diuen "*cherchez la femme*", els polítics pensen "*Cherchez le pétrole*".

—Una cosa són els plans estratègics que es tracen al tauler, i una altra de molt diferent és la realitat de les circumstàncies polítiques. Com, doncs, pretén Washington fer-ne un país prooccidental modèlic, de l'Iraq?

—Ací està el punt feble de l'estratègia dels EUA. L'actual oposició iraquiana en l'exili no està gens arrelada al país i tindria moltes dificultats a l'hora de formar un govern sòlid. Diuen que Bush introduirà la de-

mocràcia al país, però —quina bajanada!— l'Iraq no té cap mena d'experiència amb les institucions democràtiques. La majoria d'aquest poble tan divers des del punt de vista religiós i ètnic és xiïta. Es que han de ser ells qui formen govern, amb les seues simpaties envers els germans de fe a l'altre costat de la frontera? Qui aconseguisca pacificar l'Iraq ha de saber bruxeria. Això fa la guerra tan perillosa, que no se n'han previst les conseqüències.

—Encara es pot evitar la guerra?

—Sí, però tan sols si el president Bush de sobte veu que l'atac podria comprometre la seua reelecció.

—Com reaccionaran els països veïns davant la guerra de l'Iraq?

—L'àrab del carrer ja no té simpatia per Saddam; però això no vol dir que ara els tinguen molt d'afecte als nord-americans. N'hi ha molts que odien el Govern dels EUA pel seu suport unilateral als israelians i la seua política imperialista, per la doble moral d'Occident. El problema del terrorisme esdevindrà encara més greu no solament als països àrabs, sinó també a Europa i als EUA.

—El 1973, quan vostè dirigia l'OPEP, l'Organització va emprar el petroli com a mitjà de pressió política. Pot tornar a passar això, o són coses del passat?

—Els governs àrabs són tan febles que, encara que volgueren, no serien capaços d'organitzar cap boicot. El petroli, però, podria tornar a convertir-se en una arma en mans dels totpoderosos americans.

Erich Follath

econòmic comparable al d'un país com Bèlgica—, per no arruïnar-se del tot, no té altra eixida que col·laborar amb la superpotència nord-americana. Moscou accepta a ulls clucs quasi tot allò que no siga ben bé una imposició, però el punt essencial és que la contrapartida siga satisfactòria.

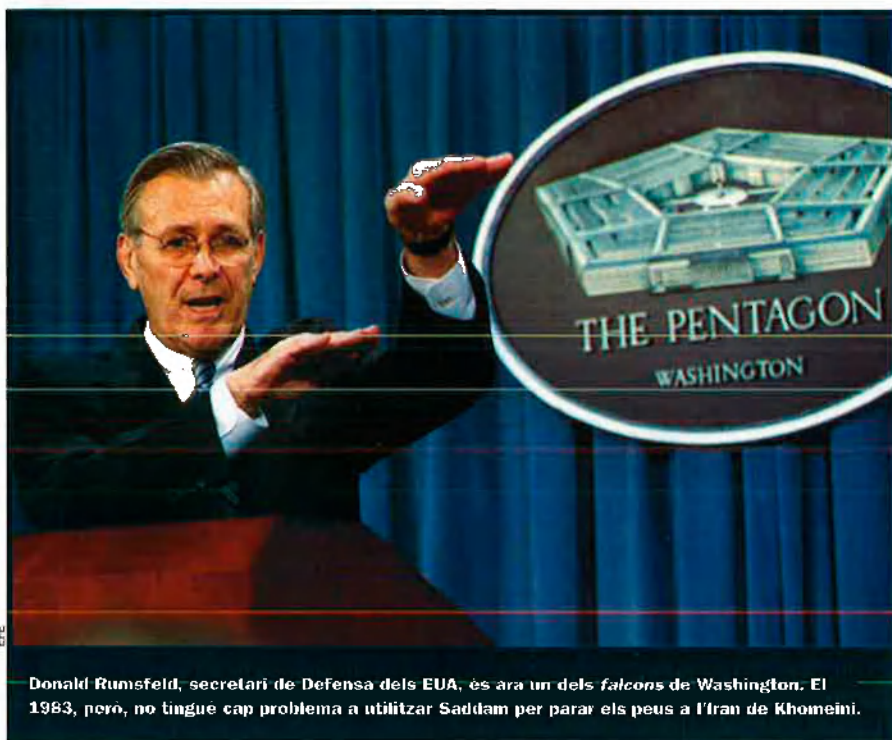
El profit que ha tret Putin per l'ajut a Bush durant la guerra de l'Afganistan és ben clar: els EUA deixen mans lliures al president rus perquè pugui fer la

seua a Txetxènia. Així pot agafar els rebels com vulga sense que, com abans, li estiren les orelles amb crítiques o amenaces de sancions. Ara, ell mateix diu que la seua guerra contra els separatistes de la república del Caucas forma part de "la guerra internacional contra el terror".

I quant a la compensació exigida per Putin a canvi del seu silenci davant un atac nord-americà a Bagdad, sembla cada cop més clar que els tractes entre bas-

tidors giren al voltant d'una paraula clau: cooperació energètica. Al darrere s'amaga, és clar, un canvi que donarà un tomb radical al mercat internacional de recursos energètics.

Rússia pretén exportar petroli en grans quantitats als EUA; els nord-americans, per la seua banda, hauran d'ajudar amb milers de milions de dòlars a explotar els terrenys petrolífers existents i a dotar-ne d'altres de l'equipament necessari. Les quatre petrolieres principals de Rússia

Donald Rumsfeld, secretari de Defensa dels EUA, és ara un dels falcons de Washington. El 1983, però, no tingue cap problema a utilitzar Saddam per parar els peus a l'Iran de Khomeini.

(Lukoil, Jukos, Tjumen Oil i Sibneft) s'han posat d'acord —cosa ben rara— per construir juntes i abans del 2007 un oleoducte de 2.000 quilòmetres que arribarà a la ciutat de Murmansk, situada a la ribera de la mar de Barentz. El petroli, segons els plans, es transportarà en enormes petroliers als EUA: una ruta, al capdavall, més curta que la del golf Pèrsic.

“Podem arribar aviat a una quota de participació en el mercat nord-americà quasi tan alta com la que ara té l'Aràbia Saudita”, assegura Mikhaïl Khodorkovski, cap del consorci Jukos i, amb el 36% de les accions de l'empresa, l'home més ric de Rússia. Com a senyal de bona voluntat, el cap de la segona petroliera russa —l'ídol del qual és John D. Rockefeller— ja ha llogat un vaixell petrolier per enviar-lo ple d'or negre als EUA. I l'octubre passat, el president de la multinacional nord-americana ChevronTexaco ja arribà a Moscou per negociar amb el ministre de l'Energia rus, Igor Iusufov. Poc després, una delegació d'experts russos i nord-americans es tornaren a reunir a Houston (Texas) per mantenir converses “d'alt nivell”.

Jukos no té cap participació significativa en la indústria petroliera de l'Iraq, a diferència del seu competidor Lukoil, lí-

der de mercat a Rússia, que encara té un 7,6% en mans de l'estat i, malgrat un volum de negoci major, no té tants guanys.

Khodorkovski, cap de Jukos, té trentanou anys, i fa l'efecte de ser un home obert i amb nas per als negocis, un dinàmic tsar dels nostres dies. D'altra banda, el cap de Lukoil, Vagit Alekperov, de cinquanta-dos anys, encarna més aviat el tarannà d'abans; de fet, fins fa poc no hi havia cap occidental entre els experts del departament de gestió de Lukoil. A l'estil dels funcionaris, l'antic viceministre soviètic del petroli s'atrinxera darrere el seu escriptori, mesura els gestos i parla com si haguera de posar les seues paraules en una balança d'or. Sobretot quan parla de Saddam. Pel que fa als interessos de la seua firma a l'Iraq, és evident que Alekperov no sap ben bé si ha d'esclatar a riure o a plorar.

L'any 1997, Alekperov va tancar el tracte a Bagdad amb el cap d'estat iraquità. Així, Lukoil assolí, com a membre més fort del consorci, els drets de sondatge i explotació de Kurna Oest, un dels camps de petroli potencialment més rics del món. En contrapartida, els russos es comprometien a invertir-hi 6.000 milions de dòlars. Segons les estimacions dels especialistes, Kurna és capaç

de produir 20.000 milions de dòlars mentre funcione a tot gas. Però els russos també saben que no podran traure'n profit fins que no s'aixequen les sancions de l'ONU, o bé fins que hi haja una canvi de règim a Bagdad.

Fa quatre setmanes, Saddam Hussein va anul·lar de sobte el tractat amb els russos amb el pretext oficial que hi han invertit bastant. Alekperov vol posar-li un plet i parla de l'“arbitrarietat dels iraquians”. Un soci moscovita de Lukoil, però, carrega als responsables petroliers russos i nord-americans les culpes d'aquest desenllaç tan dramàtic. Nikolai Tokarev, antic general dels serveis secrets i cap de l'empresa petroliera estatal Sarubeixneft, creu que hi ha hagut “un intent de xantatge”, perquè, segons ell, els nord-americans, una vegada acabada la guerra, haurien exigit a les empreses de Moscou que donaren més suport econòmic a l'oposició iraquiana en cas que aquestes hagueren volgut continuar negociant amb l'Iraq. I afegeix que ell, a diferència d'altres, ha refusat un tracte d'aquest tipus.

Tokarev sap bé de què parla: fa negocis a l'Iraq des del 1967 i coneix molt Saddam Hussein. És molt possible que el dictador haja volgut passar comptes als russos que ja estan especulant sobre què faran després de la seua caiguda.

Si es confirma el rumor que el Kremlin ha escampat que Lukoil ja no pot ficar cullerada en els negocis de l'Iraq, el Govern rus perdria un dels seus principals motius per donar suport a Saddam. Putin també pensa en els 8.000 milions de dòlars que l'Iraq deu a Rússia per la compra d'armes. Ara bé, l'oposició dilatòria de Moscou als plans bèl·lics americans podria minvar fortament si finalment —com ha insinuat fa pocs dies l'ambaixador dels EUA a Moscou— Washington garanteix als russos l'explotació de camps de petroli al nou Iraq.

Amb tot això, amb el negoci que envolta el petroli de l'Iraq s'ha fet manifest també que, sens dubte, George W. Bush dóna prioritat al pragmatisme per damunt de la lleialtat als principis. Quasi un terç del programa Petroli per Aliments, mitjançant el qual l'ONU limita les exportacions de petroli de Bagdad, es troba en mans d'empreses russes, i una

gran quantitat de l'or negre va a parar als EUA. Tot i així, el diabòlic Saddam té un 4% de les importacions de petroli dels EUA. I això no molesta a ningú.

Siga com siga, Rússia es troba davant d'un dilema. Moscou depèn del petroli. Si en cauen massa els preus al mercat internacional, té l'amenaça d'una crisi econòmica. Mentre el petroli iraquianà, molt més barat que el rus, continue arribant amb comptagotes, la recerca de nous pous a Sibèria serà rendible; però deixarà de ser-ho el dia que el petroli torne a brollar de la terra iraquiana. Putin vol ser-hi, evidentment, quan s'esdevingui el proper boom a l'Iraq. Però, per això, cal que hi aplique una nova estratègia amb més perforacions, oleoductes i tractes milionaris.

L'oleoducte més car del món. Davant de tot aquest context, cal tenir en compte també la mar Càspia, la zona on la Xina –el consum de petroli de la qual és el que més ràpidament augmenta a tot

el món– entra en escena. No hem d'oblidar, però, que els EUA també consideren aquestes contrades com a zona d'influència seua, i qui negocia amb el petroli, juga sempre amb foc.

A Baku és ben difícil no adornar-se de qui és el vertader protagonista allí. La pudor del petroli s'escampa pertot arreu des del passeig marítim. Les negres bombes no paren de funcionar dia i nit als afores de la ciutat. Fora, sobre la mar, els helicòpters brunzeixen com llaugostes al voltant de plataformes i torres. Ací el petroli té també una llarga tradició: cap al 1900, Baku ja era la capital del petroli. Empresaris com Rothschild o Nobel, que habitaven vil·les sumptuoses, hi guanyaven diners a cabassos.

La guerra de l'Iraq és, a més del tema de conversa número 1, el millor negoci del moment. Al setembre es posà la primera pedra de l'oleoducte Baku-Tiflis-Ceihan amb la presència dels presidents d'Azerbaidjan, Geòrgia i Turquia... i del secretari de l'Energia nord-americà.

Ja s'han començat a col·locar les primeres canonades. L'oleoducte de 1.700 quilòmetres de llargària esdevindrà –amb unes despeses de construcció estimades en 3.000 milions de dòlars– el més costós del món. La majoria dels experts de Baku estan d'acord a afirmar que l'oleoducte, que haurà d'estar enllestit abans del 2005, econòmicament parlant, és un disbarat enorme. “Els motius del projecte són purament polítics; l'oleoducte servirà als nostres interessos estratègics”, afirma un empleat d'Unocal, consorci amb participació nord-americana. Ha de confessar que els tubs travessaran –sobretot a Geòrgia– contrades amenaçades per terroristes, la qual cosa implica un gran risc per als responsables. “És també un oleoducte amb un excés de capacitat considerable”, opina aquest expert italià, i addueix que amb vista a les recents perforacions que s'han fet a la regió de la mar Càspia –les quals han estat més aviat decebedores– amb prou feines es

CADA DIA, A LES 13.40

viuRe
Catalunya

Els nostres paisatges, la nostra gent

➤ **La setmana que ve: dilluns 3 St Julià de Vilatorrada • dimarts 4 Bellvis
dimecres 5 El Perelló • dijous 6 Montmaneu • divendres 7 Ogassa**

Saddam Hussein no cedex davant l'advertiment dels Estats Units i prepara els seus homes i dones per a un atac que sembla cada dia més a prop.

podran extraure els 160 milions de litres diaris projectats.

Si bé ben rarament les multinacionals demanen consells als dirigents polítics; els obsequis, per contra, són sempre molt benvinguts. Oficialment, BP dirigeix el consorci, i l'estat turc forneix el projecte de diners. En realitat, però, qui posa els bitllets damunt la taula és Washington. EUA mira així de comprar la voluntat dels dirigents turcs, perquè la seua cooperació en la guerra és del tot imprescindible.

Un oleoducte des de Baku fins al Golf a través de territori iranià seria sens dubte una opció força més barata. Als ulls de Washington, cal que l'Iran, membre de l'eix del mal, quede exclòs d'aquests negocis tant com siga possible.

Els EUA també s'impliquen de valent en una altra regió a milers de quilòmetres al sud-oest de l'Àsia Central, en un continent que havia oblidat des de la fi de la guerra Freda: l'Àfrica. I el protagonista és, també ací, és clar, el petroli. En aquest sentit, els nord-americans festegen alhora un grapat de dirigents de diversos països. "El món mira tot colpit d'admiració cap a Angola —digué Kervin Murphy, del departament de Comerç nord-americà, en una conferència a Luanda—. Angola es convertirà en un dels països subministradors més impor-

tants dels EUA. Estem cercant-ne la cooperació."

Mina al-Bakr. Com passa molt sovint, l'indret més tranquil és, alhora, el centre de l'huracà. Les dàrsenes deslocalitzades (*offshore*) de Mina al-Bakr es drecen a 20 quilòmetres de la península de Faw, una franja costanera que enllaça l'Iraq amb el golf Pèrsic. Uns 800.000 barrils, quantitat que equival a una mica més de la meitat de les exportacions oficials en el marc del programa Petroli per Aliments, passen per aquest port; n'hi ha prou amb un vaixell petroler diari. És a dir, un rierol, si es compara amb els torrents que la regió de Mesopotàmia produïa antigament i, també, amb les quantitats que de ben segur el país podria tornar a subministrar en el futur.

Una immensa xarxa d'oleoductes uneixen Mina al-Bakr i les estacions de bombeig al sud de l'Iraq. Dos oleoductes de 48 polzades, el segon calibre més gran d'aquesta indústria, s'estenen al llarg de 250 km, des de Mina al-Bakr terra endins fins a Subeir, l'estació de bombeig més important. La infraestructura industrial petrolera presenta a primera vista un estat acceptable. "Però si hi pares atenció t'adonaràs de com està tot de rovellat", diu Mohammed Said, de seixanta-dos anys, gestor de l'estació.

En altres temps, els homes com Said eren l'elit de la societat iraquiana, eren els capdavanters d'una indústria clau. Ara, aquest funcionari del petroli seu pensarós i fet una calamitat en una oficina mísera: la malenconia en persona. "Manca de tot: les bombes s'han espatllat, les vàlvules es gasten, i els aparells electrònics estan en mal estat", es lamenta Said. Cada vegada que el capità de port intenta apujar la pressió de l'oleoducte, Said prega a Al·là que les quatre parets no esclaten per l'aire.

Milions i milions de metres cúbics de gas brollen diàriament dels camps de petroli iraquians per, tot seguit, perdre's en l'atmosfera. Aquest malbaratament tan sols es pot evitar mitjançant la construcció d'unes grans instal·lacions capaces de retenir, primer, i de reelaborar, després, aquest preciós material. Així, si més no, es fa pertot arreu. L'únic entrebanc a l'Iraq és l'embargament de l'ONU.

Per a reparacions —en noves obres, no cal ni pensar-hi— manquen diners, materials i, sobretot, optimisme. El secretari d'estat nord-americà Powell ha dit fa poc que Washington "protegirà els camps de petroli iraquians i garantirà que els guanys de l'or negre arriben d'ací endavant al poble iraquianà". Segurament, caldria donar una oportunitat a aquesta promesa... "D'ací a tres anys em jubile —diu l'enginyer en cap Said arraulit de por, i afegeix:—, si és que sobrevisc a l'infern dels bombardeigs americans, és clar."

El compte enrere ha començat sense que ningú no haja tingut temps d'adonar-se'n, al bell mig dels camps de petroli iraquians. Els pilots perfeccionen la seua tàctica d'atac a bord dels portaavions que suren al Golf. Al nou quarter general dels EUA a Qatar els estrategs ja seuen davant els ordinadors. Henry Kissinger, exsecretari d'estat dels EUA, ja ho va dir: "El petroli és massa important perquè el deixem en mans dels àrabs."

De ben segur que aquest pensament és, també, el de George W. Bush.

Carolín Emcke
Erich Follath
Bernhard Zand

© Der Spiegel - EL TEMPS
Traducció: Joan Martínez Terrones